

ФІНАНСОВІ ІНДИКАТОРИ ТА ГРЕЦІЇ ТА ІТАЛІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Італія має диверсифіковану індустріальну економіку, яка розділена на розвинений промисловий північ, де домінують приватні компанії, і менш розвинений сільськогосподарський південь з високим рівнем безробіття [1]. Греція зіткнулася з серйозними фінансовими проблемами, починаючи з 2008 року, коли світова фінансова криза досягла свого піку, а також після боргової кризи 2012 року. Після восьмирічного періоду глибокої і тривалої рецесії з короткочасним періодом зростання в 2014 році економіка Греції знову почала зростати в 2017 році.

За період 2013-2018 рр. в Італії спостерігалось невелике зростання, крім 2016 року, індексу споживчих цін (CPI), а також індексу цін виробників (PPI). Дефляція в Греції досягла найвищого рівня в листопаді 2013 року, коли споживчі ціни знизилися на 2,9% в порівнянні з попереднім роком. Економіка Греції вийшла з дефляції в лише в 2017 році, коли вперше за 5 років CPI, а також PPI показали зростання. У 2018 році споживчі ціни зросли ще на 0,62%.

Італія є більш залежною, ніж будь-яка інша країна від зміни процентних ставок. За 5 років в обох країнах, в цілому, спостерігається зниження загального показника, що говорить про поліпшення економік, що відбувається через зміцнення державного боргу. В останні роки Греція заощадила багато мільярдів євро на фінансування через історично низькі процентні ставки. ЄЦБ вже почав поступові зміни, і процентні ставки повільно ростуть знову.

У 2018 році державний борг Греції мав найвищий показник в ЄС (181,1%), на другому місці - Італія (132,2% від ВВП). В ЄС Пакт про стабільність і зростання вимагає від країн збереження бюджетного дефіциту менше 3% від ВВП. У 2013 році у Греції цей показник становив 31,256 млн дол. США (-13,2% від ВВП), але, починаючи з 2016 року було досягнуто позитивне сальдо балансу бюджету вперше за 25 років. За 2016-2017 рр. профіцит склав 0,5% і 0,8% від ВВП відповідно. Це сталося, оскільки зростання економіки і ВВП прискорилися на 1,4% і 1,8% відповідно, а фіскальна консолідація продовжилася. Хоча Греція досягла невеликого профіциту в 2016 році, загальний борг істотно не зменшився. Більш того, згідно з МВФ, державний борг нестійкий [2]. Поточна програма фінансування закінчилася в 2018 році, і «в довгостроковій перспективі залишаться сумніви щодо стійкості» [3].

Державний борг Італії є другим за величиною після Греції та більш ніж на 40% вище, ніж в середньому по єврозоні. Головна проблема для Італії, крім її високої заборгованості, полягає в тому, що зростання економіки занадто повільне. У країні за рік спостерігається майже нульове зростання продуктивності, і підприємства часто дуже маленькі, зосереджені на внутрішньому ринку і вкладають занадто мало в НДДКР. Капіталомісткість занадто низька, а також через скорочення інвестицій на цілих 30% після фінансової кризи. Баланс бюджету Італії має також від'ємне значення за аналізований період. У період 2014-2018 рр. спостерігається тенденція зниження від'ємного значення.

Очікується, що в наступних роках реальне зростання двох країн буде значно динамічнішим, що призведе до зменшення зовнішнього боргу. Очікується, що до 2030 року знову йтиме скорочення боргу [4]. Таким чином, трохи менше половини збільшення рівня заборгованості після фінансової кризи буде виправлено знову.

Показники поточного рахунку платіжного балансу країн дуже цікаві. У Греції спостерігається негативне сальдо торгового балансу, в той час як баланс послуг знаходиться в профіциті. В Італії ж відбувається зворотна ситуація. Первинні доходи обох країн мають непропорційні скачки, а вторинні негативне сальдо, що є хорошим показником.

За останні 17 років економічне зростання в Греції, Італії та Португалії був гірше, ніж в Іраку, Ірані, Україні, Судані і практично всіх інших країнах світу [5]. Однак дані країни все ж таки добилися деяких успіхів після найважчої кризи суверенного боргу: почали економічне зростання і зробили значні продажі облігацій. Греція недавно випустила новий тримісячний борг з негативною прибутковістю, вперше приєднавшись до починаючого клубу європейських держав. Тим часом, Італія продала доларові облігації вперше з початку цього десятиліття, що вказує на їх гаряче повернення на світовий фінансовий ринок.

Незважаючи на цей прогрес, обидві країни як і раніше схильні до дуже високого рівня державного боргу. Уряд Італії сподівається зберегти дефіцит свого бюджету на рівні 2,2% в цьому році, але розраховує на додатковий дохід від боротьби з ухиленням від сплати податків, що призводить до потенційно ненадійним економічним показникам. Греція прогнозує зростання з оптимістичними темпами - хоча і вище, ніж прогнози Європейської комісії - і залежить від іноземних інвестицій, які здаються обнадійливими, але ще не здійснилися. Успіх Греції і Італії залежав від допомоги Європейського центрального банку і їх все більше експансіоністської грошової позиції, яка допомогла знизити прибутковість облігацій, але роки їх жорсткої економії і болючих реформ також є великим плюсом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Italy: Report of National Dialogue on Sustainable Finance // International Environment House. – 2017. – 102 p.
2. Greece: 2017 Article IV Consultation-Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for Greece // International Monetary Fund Report. – February 7, 2017. - № 17/4.
3. BNP Paribas URL: <https://group.bnpparibas/en/>.
4. Italy's debt sustainability: stable but with room for improvement through more growth // KfW Research Focus on Economics. – March, 2018. - № 198. – 6 p.
5. Ranking the World's Economic Growth in the 21st Century – Greece, Italy Come in Near Last [Electronic resource]. – Available from: <<https://thesoundingline.com/ranking-worlds-economic-growth-21st-century-greece-italy-come-near-last/>>.